MATERIAŁ POMOCNICZY NR 1

Scenariusz symulacji procesu karnego

Osoby:

SĘDZIA PRZEWODNICZĄCY
ŁAWNIK I
ŁAWNIK II
OSKARŻONY (Grzegorz Markiewicz)
OBROŃCA
PROKURATOR
PROTOKOLANT
ŚWIADEK I (Krzysztof Rutkowski)
ŚWIADEK II (Marek Raszyński)
ŚWIADEK III (Władysław Majewski)
ŚWIADEK IV (Maria Marczyńska)
ŚWIADEK V (Anna Markiewicz)

PROTOKOLANT Sąd będzie rozpatrywał sprawę o sygnaturze DS 16/98. Wzywa się wszystkich do wejścia na salę.

Wszyscy wchodzą i zajmują odpowiednie miejsca na sali. Po chwili na salę wchodzi skład sędziowski: sędzia przewodniczący i dwaj ławnicy.

PROTOKOLANT Proszę wstać, sąd idzie!

Wszyscy wstają. Po zajęciu miejsc przez skład sędziowski siadają także pozostałe osoby.

SĘDZIA PRZEWODNICZĄCY Sąd sprawdzi obecność osób wezwanych na rozprawę

Wezwani odpowiadają: jestem!

Grzegorz Markiewicz
Anna Markiewicz
Władysław Majewski
Maria Marczyńska
Marek Raszyński
Krzysztof Rutkowski

Po sprawdzeniu obecności sędzia przewodniczący zwraca się do świadków:

Proszę świadków o opuszczenie sali.

Świadkowie wychodzą z sali rozpraw. Po chwili:

Oskarżony proszę powstać. Proszę podać imię i nazwisko.

OSKARŻONY Nazywam się Grzegorz Markiewicz.

SĘDZIA PRZEWODNICZĄCY Imiona i nazwiska rodziców oskarżonego.

OSKARŻONY Jan Markiewicz i Ewa Markiewicz z domu Przybylska.

SĘDZIA PRZEWODNICZĄCY Data i miejsce urodzenia oskarżonego.

OSKARŻONY Urodziłem się 10 grudnia 1953 roku w Radomiu.

SĘDZIA PRZEWODNICZĄCY Gdzie oskarżony mieszka?

OSKARŻONY W Radomiu, przy ulicy Kwiatowej 7.

SĘDZIA PRZEWODNICZĄCY Proszę podać miejsce pracy.

OSKARŻONY Ośrodek Zdrowia w Małym Sadzie pod Radomiem.

SĘDZIA PRZEWODNICZĄCY Czy oskarżony był już kiedyś karany?

OSKARŻONY Tak, byłem ukarany przez kolegium do spraw wykroczeń za nieumyślne spowodowanie wypadku samochodowego.

SĘDZIA PRZEWODNICZĄCY Oskarżony może usiąść. Proszę prokuratora o odczytanie aktu oskarżenia.

PROKURATOR Wysoki Sądzie! Oskarżam Grzegorza Markiewicza, syna Jana i Ewy, z domu Przybylskiej, urodzonego 10 grudnia 1953 roku w Radomiu, zameldowanego na pobyt stały w Radomiu przy ulicy Kwiatowej 7, posiadającego obywatelstwo polskie, lekarza, zatrudnionego w Ośrodku Zdrowia w Małym Sadzie, przebywającego na wolności — środka zapobiegawczego nie zastosowano — o to, że dnia 16 października 1998 roku w Radomiu naruszył nieumyślnie zasady bezpieczeństwa w ruchu lądowym w ten sposób, że kierując samochodem Polonez nr rejestracyjny RAD 5285 nie zachował szczególnej ostrożności podczas wyjeżdżania samochodem z parkingu i włączania się do ruchu na ulicy Kwiatowej, przez co doprowadził do zderzenia z rowerzystą Krzysztofem Rutkowskim, powodując u niego nieumyślnie uszkodzenia ciała w postaci stłuczenia lewego kolana i złamania kości

udowej prawej nogi, to jest o czyn z artykułu 177 § 1 kodeksu karnego. Oskarżony był już karany przez kolegium do spraw wykroczeń za nieumyślne spowodowanie wypadku samochodowego. Posiada pozytywną opinię w miejscu pracy i zamieszkania.

SĘDZIA PRZEWODNICZĄCY Czy oskarżony zrozumiał treść aktu oskarżenia?

OSKARŻONY *Wstając (oskarżony składa wyjaśnienia na stojąco)* Tak, Wysoki Sądzie, zrozumiałem.

SĘDZIA PRZEWODNICZĄCY Czy oskarżony przyznaje się do winy?

OSKARŻONY Nie, Wysoki Sądzie, nie przyznaję się.

SĘDZIA PRZEWODNICZĄCY Czy oskarżony będzie składał wyjaśnienia?

OSKARŻONY Tak, Wysoki Sądzie. Chciałbym wyjaśnić, że choć uczestniczyłem w wypadku, o którym jest mowa w akcie oskarżenia, to nie jest prawdą, iż nie zachowałem należytej ostrożności. Zanim wyjechałem z parkingu, rozejrzałem się, aby sprawdzić, czy nie nadjeżdża jakiś pojazd. Nie widziałem żadnego rowerzysty. Nacisnąłem pedał gazu i po chwili poczułem, że samochód uderzył w jakąś przeszkodę. Usłyszałem krzyk. Zahamowałem gwałtownie. Wybiegłem z samochodu i zobaczyłem leżącego na ziemi człowieka, a obok uszkodzony rower. Krzyknąłem: „Na Boga, skąd się pan tu wziął!?" czy coś w tym rodzaju. Ponieważ jestem lekarzem, zorientowałem się szybko, że mężczyzna ma złamaną kość udową. Ułożyłem go odpowiednio na ziemi i usztywniłem nogę deską, którą znalazła w pobliżu moja córka. Zapomniałem bowiem dodać, że w samochodzie znajdowała się również moja córka Ania. Była bardzo przestraszona, biedactwo, nie wiem, czy Wysoki Sąd rozumie, ale ona jest bardzo wrażliwym dzieckiem, choć ma już 19 lat, to ciągle płacze z byle powodu. No więc wtedy też płakała. Jak ona wtedy ślicznie wyglądała…

SĘDZIA PRZEWODNICZĄCY Proszę oskarżonego o składanie wyjaśnień w sprawie czynu, który mu się zarzuca w akcie oskarżenia, a nie w sprawie osobowości córki.

OSKARŻONY O czym to ja mówiłem, ach tak, więc nie przyznaję się do winy, ponieważ zachowałem należytą uwagę i nie mam pojęcia, skąd się nagle wziął przed moim samochodem ten dziennikarz. Czy Wysoki Sąd czytał kiedyś „Głos Radomia"? To po prostu brukowa gazeta. Zajmują się tam tylko plotkami o porządnych obywatelach. Takie gazety, Wysoki Sądzie, powinno się zamykać.

Na koniec chcę dodać, że moja córka wezwała pogotowie, które zabrało rannego do szpitala. Zrobiliśmy więc wszystko, co było wówczas możliwe.

To wszystko, co chciałem powiedzieć.

SĘDZIA PRZEWODNICZĄCY W wyjaśnieniach złożonych podczas dochodzenia oskarżony stwierdził, że nie zna pokrzywdzonego. Jak oskarżony wyjaśni różnicę pomiędzy wyjaśnieniami złożonymi podczas dochodzenia a obecnymi?

OSKARŻONY Zdenerwowaniem, Wysoki Sądzie. Kiedy rozmawiała ze mną policja, byłem okropnie zdenerwowany. Przecież mógł mnie ktoś zobaczyć, gdy zabierano mnie radiowozem na Komendę Policji. Co powiedzą ludzie w Małym Sadzie i tutaj, w Radomiu, kiedy dowiedzą się, że musiałem tłumaczyć się policji. Ja, porządny obywatel, lekarz, a nie jakiś pismak…

ŁAWNIK I Skąd oskarżony zna pokrzywdzonego?

OSKARŻONY Kilka miesięcy temu „Głos Radomia" zamieścił pełen kłamstw reportaż z pracy mojego ośrodka zdrowia. Pan Rutkowski, autor tego reportażu, zarzucił mi przyjmowanie prezentów od chorych, których leczę. Poszedłem do redakcji i zrobiłem mu awanturę. Powinienem oskarżyć tego pana o pisanie kłamstw, ale nie mam czasu włóczyć się po sądach.

SĘDZIA PRZEWODNICZĄCY Sąd nie ma więcej pytań. Oddaję głos panu prokuratorowi.

PROKURATOR Co oskarżony robił, zanim wsiadł do samochodu?

OSKARŻONY Wyszedłem z domu razem z córką. Nim wsiedliśmy do samochodu, podszedłem do kiosku, aby jej kupić nowy numer „Świata Mody". Nie wiem, czy pan prokurator o tym wie, ale moja córka uczęszcza na kurs modelek i…

PROKURATOR Jak bardzo oskarżony nie lubi pokrzywdzonego Krzysztofa Rutkowskiego?

OBROŃCA Wysoki Sądzie! Proszę o uchylenie tego pytania. Opinie mojego klienta o pokrzywdzonym nie mają żadnego związku ze sprawą.

SĘDZIA PRZEWODNICZĄCY Sąd uchyla pytanie pana prokuratora.

PROKURATOR Dziękuję, nie mam więcej pytań.

SĘDZIA PRZEWODNICZĄCY *Zwracając się do obrońcy:* Czy pan mecenas chciałby zadać jakieś pytania oskarżonemu?

OBROŃCA Tak, Wysoki Sądzie.

Zwracając się do oskarżonego: Czyn opisany w akcie oskarżenia miał miejsce tuż po zmierz-

chu. Czy gdyby rower pokrzywdzonego posiadał sprawne przednie światło, to oskarżony dostrzegłby go, cofając samochód?

OSKARŻONY Z całą pewnością tak. Gdyby pan dziennikarz naprawił sobie oświetlenie zamiast powtarzać w artykułach plotki to…

SĘDZIA PRZEWODNICZĄCY Proszę oskarżonego, aby odpowiadał na postawione mu pytania i powstrzymał się od komentarzy. Czy pan mecenas ma jeszcze jakieś pytania?

OBROŃCA Tak, Wysoki Sądzie. W jakich okolicznościach miał miejsce wypadek, za spowodowanie którego został oskarżony ukarany przez kolegium do spraw wykroczeń?

OSKARŻONY Śpieszyłem się do chorego. Było to wczesną wiosną tego roku. Jezdnia była oblodzona i mój polonez wpadł w poślizg, potrącając przechodnia. Na szczęście nic mu się nie stało.

OBROŃCA Dziękuję, Wysoki Sądzie. Nie mam więcej pytań.

SĘDZIA PRZEWODNICZĄCY *Zwracając się do protokolanta:* Proszę wezwać świadka Krzysztofa Rutkowskiego.

PROTOKOLANT Sąd wzywa świadka Krzysztofa Rutkowskiego.

Świadek podchodzi do barierek.

SĘDZIA PRZEWODNICZĄCY Proszę wszystkich o powstanie.

Wszyscy wstają (w tym także skład sędziowski i wezwani świadkowie)

Proszę świadka o powtarzanie za mną roty przyrzeczenia: „Świadomy znaczenia moich słów …" *(świadek powtarza)* „i odpowiedzialności przed prawem…" *(świadek powtarza)* „… przyrzekam uroczyście, że będę mówił szczerą prawdę …" *(świadek powtarza)* „… niczego nie ukrywając z tego, co mi jest wiadome" *(świadek powtarza).*

Sąd uprzedza świadka, że zgodnie z artykułem 233 kodeksu karnego za składanie fałszywych zeznań grozi kara pozbawienia wolności do lat trzech.

Proszę podać imię i nazwisko.

ŚWIADEK I Nazywam się Krzysztof Rutkowski.

SĘDZIA PRZEWODNICZĄCY Proszę podać wiek i zawód.

ŚWIADEK I Mam 32 lata. Jestem dziennikarzem i pracuję w lokalnej gazecie „Głos Radomia".

SĘDZIA PRZEWODNICZĄCY Czy świadek jest spokrewniony z oskarżonym?

ŚWIADEK I Nie, nie jestem.

SĘDZIA PRZEWODNICZĄCY Czy świadek był karany za składanie fałszywych zeznań?

ŚWIADEK I Nie, nie byłem.

SĘDZIA PRZEWODNICZĄCY Co świadkowi jest wiadome w sprawie?

ŚWIADEK I Tego pechowego wieczoru wracałem właśnie z redakcji do domu. Nagle drogę zajechał mi samochód. Poczułem uderzenie i spadłem z roweru. Strasznie bolała mnie noga. Kiedy kierowca wyszedł z samochodu i pochylił się nade mną, poznałem go. Był to doktor Markiewicz z przychodni w Małym Sadzie. Zapamiętałem go, ponieważ po ukazaniu się mojego reportażu na temat nieprawidłowości w tej przychodni doktor Markiewicz wpadł do naszej redakcji i krzyczał, że pozwie mnie do sądu za rzekome kłamstwa, które o nim napisałem. Po wypadku doktor zbadał mnie i polecił dziewczynie, która z nim była, aby poszukała czegoś do usztywnienia mojej złamanej nogi. Powiedział też: „Teraz pan redaktor nareszcie doceni naszą służbę zdrowia". Potem przyjechało pogotowie i zabrano mnie do szpitala. To wszystko.

OSKARŻONY Wysoki Sądzie, chciałbym złożyć oświadczenie!

SĘDZIA PRZEWODNICZĄCY Udzielam głosu oskarżonemu.

OSKARŻONY *Z wyraźnym oburzeniem:* Wysoki Sądzie! Słowa, które świadek zacytował pod koniec swojej wypowiedzi, są jego wymysłem i nigdy nie zostały przeze mnie wypowiedziane. Znana wszystkim niechęć świadka wobec mojej osoby została również przeniesiona tutaj, na salę sądową. Świadczy to o wyjątkowej złośliwości świadka. Dziękuję, Wysoki Sądzie, to wszystko.

SĘDZIA PRZEWODNICZĄCY Czy pan prokurator chciałby zadać jakieś pytania świadkowi?

PROKURATOR Tak, Wysoki Sądzie. Czy w sytuacji, która wówczas miała miejsce, było możliwe uniknięcie zderzenia z samochodem kierowanym przez oskarżonego?

ŚWIADEK I Nie. Samochód wyjechał na drogę tak nagle, że nie było takiej możliwości.

PROKURATOR Nie mam więcej pytań.

SĘDZIA PRZEWODNICZĄCY Oddaję głos panu mecenasowi.

OBROŃCA Czy tego wieczoru działało przednie oświetlenie w rowerze, którym świadek jechał?

ŚWIADEK I Nie jestem pewien. Ale to nie ma znaczenia. Oświetlenie nie uratowałoby mnie przed wypadkiem.

OBROŃCA Podczas dochodzenia świadek zeznał, że, cytuję: „rower z całą pewnością posiadał przednie oświetlenie".
ŚWIADEK I Skoro tak zeznałem, to widocznie tak było.
OBROŃCA Nie mam więcej pytań.
SĘDZIA PRZEWODNICZĄCY Świadek jest wolny. Sąd wzywa świadka Marka Raszyńskiego.
Świadek, który złożył zeznanie, zajmuje miejsce wśród publiczności.
PROTOKOLANT Świadek Marek Raszyński proszony jest na salę rozpraw.
Świadek podchodzi do barierek.
SĘDZIA PRZEWODNICZĄCY Proszę wszystkich o powstanie.
Wszyscy wstają (w tym także skład sędziowski).
Proszę świadka o powtarzanie za mną roty przyrzeczenia: „Świadomy znaczenia moich słów…" *(świadek powtarza)* „i odpowiedzialności przed prawem…" *(świadek powtarza)* „przyrzekam uroczyście, że będę mówił szczerą prawdę…" *(świadek powtarza)* „niczego nie ukrywając z tego, co mi jest wiadome" *(świadek powtarza).*
Sąd uprzedza świadka, że zgodnie z artykułem 233 kodeksu karnego za składanie fałszywych zeznań grozi kara pozbawienia wolności do lat trzech.
Proszę podać imię i nazwisko.
ŚWIADEK II Nazywam się Marek Raszyński.
SĘDZIA PRZEWODNICZĄCY Wiek i zawód świadka.
ŚWIADEK II Mam 28 lat i jestem policjantem. Pracuję w Komendzie Rejonowej Policji Państwowej w Radomiu.
SĘDZIA PRZEWODNICZĄCY Stosunek do oskarżonego.
ŚWIADEK II Nie jesteśmy spokrewnieni.
SĘDZIA PRZEWODNICZĄCY Czy świadek był karany za składanie fałszywych zeznań?
ŚWIADEK II Nie, nie byłem.
SĘDZIA PRZEWODNICZĄCY Proszę powiedzieć sądowi, co świadkowi jest wiadome w sprawie.
ŚWIADEK II Patrol, którym dowodziłem, otrzymał informację, że na ulicy Kwiatowej doszło do wypadku. Kiedy dotarliśmy na miejsce, pogotowie właśnie zabierało do szpitala poszkodowanego rowerzystę. Z wyjaśnień, jakich mi wówczas udzielił oskarżony, wynikało, że podczas wyjeżdżania z parkingu niespodziewanie doszło do zderzenia, w wyniku którego kierujący rowerem złamał nogę. Zdaniem oskarżonego stało się tak dlatego, że rower był nie oświetlony. Ponieważ przód roweru został zniszczony podczas wypadku, nie mogłem sprawdzić, czy tak rzeczywiście było. Po sprawdzeniu prawa jazdy zabraliśmy oskarżonego na komendę, gdzie złożył wyjaśnienia, w których podtrzymał to, co powiedział wcześniej.
ŁAWNIK II Czy, zdaniem świadka, w ówczesnych warunkach brak oświetlenia mógł wpłynąć w sposób istotny na widoczność i spowodować, że oskarżony nie dostrzegł zbliżającego się roweru?
ŚWIADEK Myślę, że brak oświetlenia mógłby zmniejszyć możliwość dostrzeżenia roweru. Co prawda przy ulicy Kwiatowej świecą się zwykle latarnie, ale tego wieczoru część z nich była wyłączona w imię źle pojętej oszczędności. Ostatnio zdarza się to coraz częściej. Nasz komendant interweniował nawet w tej sprawie u władz miasta. Sądzę jednak, że mimo to ulica jest oświetlona wystarczająco, aby uważny kierowca nie miał problemów z dostrzeżeniem zbliżającego się roweru czy innego pojazdu, nawet gdyby ten nie był oświetlony.
SĘDZIA PRZEWODNICZĄCY Czy pan prokurator chce zadać świadkowi pytania?
PROKURATOR Tak, Wysoki Sądzie. Czy świadek lub inny policjant z dowodzonego przez świadka patrolu przeprowadził badanie na zawartość alkoholu we krwi oskarżonego?
ŚWIADEK II Tak. Przeprowadzałem badanie osobiście. Wykazało ono, że oskarżony nie pił żadnego alkoholu w dniu wypadku.
PROKURATOR Dziękuję świadkowi, nie mam więcej pytań.
SĘDZIA PRZEWODNICZĄCY A pan, panie mecenasie?
OBROŃCA Ja również dziękuję, Wysoki Sądzie.
SĘDZIA PRZEWODNICZĄCY Świadek jest wolny. Sąd powołuje na świadka Władysława Majewskiego.
PROTOKOLANT Świadek Władysław Majewski, proszę wejść na salę!
Świadek podchodzi do barierek.
SĘDZIA PRZEWODNICZĄCY Proszę wszystkich o powstanie.
Wszyscy wstają (w tym także skład sędziowski i wezwani świadkowie)
Proszę świadka o powtarzanie za mną roty przyrzeczenia: „Świadomy znaczenia moich słów…" *(świadek powtarza)* „i odpowiedzialności przed prawem…" *(świadek powtarza)* „przy-

rzekam uroczyście, że będę mówił szczerą prawdę…" *(świadek powtarza)* niczego nie ukrywając z tego, co mi jest wiadome" *(świadek powtarza).*

Sąd uprzedza świadka, że zgodnie z artykułem 233 kodeksu karnego za składanie fałszywych zeznań grozi kara pozbawienia wolności do lat trzech.

Proszę podać imię i nazwisko.

ŚWIADEK III Władysław Majewski.

SĘDZIA PRZEWODNICZĄCY Proszę poinformować sąd, ile świadek ma lat i jaki jest jego zawód.

ŚWIADEK III *Z wyraźnym zdenerwowaniem* Mam 46 lat. Z zawodu jestem kioskarzem, to znaczy byłem kiedyś hydraulikiem, ale od paru lat prowadzę kiosk z gazetami.

SĘDZIA PRZEWODNICZĄCY Jaki jest stosunek świadka do oskarżonego?

ŚWIADEK III Do pana doktora? Bardzo dobry, proszę Wysokiego Sądu, to złoty człowiek, codziennie kupuje u mnie gazety…

ŁAWNIK II Sąd pyta, czy świadek jest spokrewniony z oskarżonym.

ŚWIADEK III Ja z panem doktorem? Nie, nie jestem.

SĘDZIA PRZEWODNICZĄCY Czy świadek był kiedykolwiek karany za składanie fałszywych zeznań?

ŚWIADEK III Nie, nigdy.

SĘDZIA PRZEWODNICZĄCY Co świadkowi jest wiadome w sprawie?

ŚWIADEK III Nieszczęście się stało, proszę Wysokiego Sądu, że panu doktorowi przydarzyło się to wszystko zaraz potem, jak kupił u mnie gazetę. No bo patrzę, a tu pan doktor wychodzi z domu z córką i coś do siebie głośno mówią. Nie żebym podsłuchiwał, ale córka krzyczała do pana doktora coś jakby: „Niech mi tata da spokój, ja nie chcę być żadną modelką…". Zapamiętałem to, bo potem pan doktor podszedł do kiosku i kupił „Świat Mody". Kiedy odliczałem mu resztę, nawet się nie odezwał. Zaraz potem poszedł w kierunku samochodu. Nagle usłyszałem jakiś hałas, wyjrzałem z kiosku i zobaczyłem, jak ten redaktor leży na ziemi, a obok jego rower. Zamknąłem kiosk i poszedłem się przyjrzeć.

SĘDZIA PRZEWODNICZĄCY Sąd nie ma pytań do świadka. Czy pan prokurator chciałby zadać jakieś pytania świadkowi?

PROKURATOR Czy, zdaniem świadka, oskarżony był zdenerwowany, kiedy ze świadkiem rozmawiał?

ŚWIADEK III Myślę, że był zdenerwowany, bo pan doktor to zwykle coś o córce opowie, coś zagada, powie: „Co tam dziś słychać, panie Władku…" albo coś w tym rodzaju, a wtedy nic takiego nie powiedział. Poprosił o gazetę i to wszystko.

PROKURATOR Jakie mogły być, zdaniem świadka, przyczyny zdenerwowania oskarżonego?

ŚWIADEK III Ja myślę, że pan doktor pokłócił się z córką. Bo on by chciał, żeby ona była modelką i na kurs ją zapisał. A wszyscy lokatorzy wiedzą, że ona woli w dżinsach chodzić i słuchać rocka. Nawet te magazyny muzyczne u mnie kupuje tak, aby pan doktor się nie dowiedział…

PROKURATOR Nie mam więcej pytań do świadka.

SĘDZIA PRZEWODNICZĄCY Czy pan mecenas chciałby o coś spytać świadka?

OBROŃCA Tak, Wysoki Sądzie. Co robił oskarżony, kiedy świadek dotarł na miejsce zdarzenia?

ŚWIADEK III Pan doktor właśnie badał tego rowerzystę. Usztywniał mu nogę deską, którą przyniosła jego córka. Potem przyjechało pogotowie i zabrało rannego do szpitala, a ja wróciłem do kiosku.

OBROŃCA Dziękuję świadkowi. Nie mam więcej pytań.

Świadek zajmuje miejsce wśród publiczności.

SĘDZIA PRZEWODNICZĄCY Sąd wzywa świadka Marię Marczyńską.

PROTOKOLANT Świadek Maria Marczyńska, proszę wejść na salę rozpraw.

SĘDZIA PRZEWODNICZĄCY Proszę wszystkich o powstanie.

Wszyscy wstają (w tym także skład sędziowski)

Proszę świadka o powtarzanie za mną roty przyrzeczenia: „Świadomy znaczenia moich słów…" *(świadek powtarza)* „i odpowiedzialności przed prawem…" *(świadek powtarza)* „przyrzekam uroczyście, że będę mówił szczerą prawdę…" *(świadek powtarza)* „niczego nie ukrywając z tego, co mi jest wiadome" *(świadek powtarza).*

Sąd uprzedza świadka, że zgodnie z artykułem 233 kodeksu karnego za składanie fałszywych zeznań grozi kara pozbawienia wolności do lat trzech.

Proszę podać imię i nazwisko.

ŚWIADEK IV Maria Marczyńska.

SĘDZIA PRZEWODNICZĄCY Wiek i zawód świadka.

ŚWIADEK IV Jestem dozorczynią.
SĘDZIA PRZEWODNICZĄCY Ile świadek ma lat?
ŚWIADEK IV 47, jeśli Wysoki Sąd musi wiedzieć.
SĘDZIA PRZEWODNICZĄCY Czy świadek jest spokrewniony z oskarżonym?
ŚWIADEK IV Gdzieżby tam, Wysoki Sądzie.
SĘDZIA PRZEWODNICZĄCY Czy świadek był karany za składanie fałszywych zeznań?
ŚWIADEK IV Nie, nie byłam.
SĘDZIA PRZEWODNICZĄCY Co świadkowi jest wiadome w sprawie?
ŚWIADEK IV Tego dnia wieczorem sprzątałam na klatce schodowej. Usłyszałam, że ktoś schodzi z pierwszego piętra i głośno o czymś mówi. To pan doktor kłócił się ze swoją córką, zdaje się, że na temat mody. Kiedy przechodzili, powiedziałam: „Dzień dobry", ale nawet mnie nie zauważyli. Pan doktor to już taki jest. Nigdy nie powie nic miłego. Tylko ciągle ma pretensje, że na klatce schodowej jest brudno. Poszłam wyrzucić śmieci i zobaczyłam, jak pan doktor wsiada do samochodu, gwałtownie wyjeżdża na ulicę i… nagle usłyszałam trzask i krzyk człowieka. Pan doktor wysiadł szybko z samochodu i podbiegł do rannego. Podeszłam bliżej i poznałam, że ten ranny to dziennikarz z „Głosu Radomia". Znam go, bo napisał ciekawy artykuł o przychodni, w której pracuje pan doktor. Pokazywałam ten artykuł wszystkim lokatorom. Pan doktor coś mówił do rannego, ale nie zrozumiałam co.
ŁAWNIK I Czy, zdaniem świadka, rower, którym poruszał się pokrzywdzony, miał przednie oświetlenie?
ŚWIADEK IV Nie jestem pewna, ale zdaje się, że nie miał. Bo gdyby miał, musiałabym go wcześniej zauważyć.
SĘDZIA PRZEWODNICZĄCY Czy pan prokurator chce zadać pytania świadkowi?
PROKURATOR Tak, Wysoki Sądzie. Czy, zdaniem świadka, oskarżony był zdenerwowany, gdy wsiadał do samochodu?
ŚWIADEK IV Myślę, że był zdenerwowany tą kłótnią z córką.
PROKURATOR Dziękuję świadkowi. Nie mam więcej pytań.
SĘDZIA PRZEWODNICZĄCY Oddaję głos panu mecenasowi.
OBROŃCA Czy fakt, że świadek nie dostrzegł rowerzysty aż do chwili wypadku, mógł wynikać z tego, że jego rower nie miał przedniego oświetlenia?
ŚWIADEK IV Nie jestem pewna. Patrzyłam się w stronę kiosku, bo pan doktor poszedł tam coś kupić. Może to dlatego nie zobaczyłam nadjeżdżającego rowerzysty?
OBROŃCA Czy jest prawdą, że świadek sprząta mieszkanie pokrzywdzonego Krzysztofa Rutkowskiego?
PROKURATOR Wysoki Sądzie! Proszę o uchylenie tego pytania, nie ma ono żadnego związku ze sprawą!
SĘDZIA PRZEWODNICZĄCY Sąd oddala wniosek pana prokuratora. Proszę, aby świadek odpowiedział na postawione pytanie.
ŚWIADEK IV Tak, sprzątam czasami u pana redaktora. Kto tam z pensji wyżyje — muszę dorabiać sprzątaniem u różnych ludzi.
OBROŃCA Nie mam więcej pytań.
SĘDZIA PRZEWODNICZĄCY Świadek jest wolny. Sąd wzywa świadka Annę Markiewicz.
PROTOKOLANT Świadek Anna Markiewicz proszę wejść na salę!
Świadek podchodzi do barierek.
SĘDZIA PRZEWODNICZĄCY Proszę wszystkich o powstanie.
Wszyscy wstają (w tym także skład sędziowski i wezwani świadkowie)
Proszę świadka o powtarzanie za mną roty przyrzeczenia: „Świadomy znaczenia moich słów…" *(świadek powtarza)* „i odpowiedzialności przed prawem…" *(świadek powtarza)* „… przyrzekam uroczyście, że będę mówił szczerą prawdę…" *(świadek powtarza)* „… niczego nie ukrywając z tego, co mi jest wiadome" *(świadek powtarza).*
Sąd uprzedza świadka, że zgodnie z artykułem 233 kodeksu karnego za składanie fałszywych zeznań grozi kara pozbawienia wolności do lat trzech.
Imię i nazwisko świadka?
ŚWIADEK V Anna Markiewicz.
SĘDZIA PRZEWODNICZĄCY Wiek i zawód świadka.
ŚWIADEK V Mam 19 lat i jestem uczennicą Technikum Odzieżowego w Radomiu.
SĘDZIA PRZEWODNICZĄCY Jaki jest stosunek świadka do oskarżonego?
ŚWIADEK V Jestem jego córką.
SĘDZIA PRZEWODNICZĄCY Czy świadek był karany za składanie fałszywych zeznań?
ŚWIADEK V Nie, Wysoki Sądzie.

SĘDZIA PRZEWODNICZĄCY Podczas dochodzenia świadek odmówił składania zeznań. Czy świadek zdecydował się zeznawać przed sądem?

ŚWIADEK V Nie, Wysoki Sądzie. Odmawiam składania zeznań.

SĘDZIA PRZEWODNICZĄCY Świadek jest wolny.

Sąd ujawnia, że w aktach sprawy znajduje się wywiad przeprowadzony przez policję w miejscu pracy oskarżonego. Z wywiadu wynika, że oskarżony cieszy się dobrą opinią swoich współpracowników i za osiągnięcia w pracy był wielokrotnie nagradzany. W aktach znajduje się również opinia wystawiona przez Okręgową Izbę Lekarską w Radomiu, zawierająca informację, że samochód jest niezbędnym narzędziem pracy oskarżonego, ponieważ umożliwia mu dotarcie do pacjentów mieszkających we wsiach położonych w pobliżu Małego Sadu.

Po chwili: Czy strony wnoszą o uzupełnienie postępowania dowodowego?

PROKURATOR Nie, Wysoki Sądzie.

OBROŃCA Nie, Wysoki Sądzie.

SĘDZIA PRZEWODNICZĄCY Ogłaszam zamknięcie przewodu sądowego.

Po chwili: Proszę pana prokuratora o zabranie głosu.

PROKURATOR Wysoki Sądzie! Zebrane dowody, głównie w postaci zeznań świadków, jasno wskazują, że oskarżony nie zachował szczególnej ostrożności podczas wyjeżdżania z parkingu na ulicę Kwiatową w Radomiu i działając pod wpływem emocji, spowodowanych kłótnią z córką, nieumyślnie naruszył zasady bezpieczeństwa w ruchu drogowym, powodując uszkodzenie ciała innej osoby. Chciałbym przypomnieć, że oskarżony był już ukarany przez kolegium do spraw wykroczeń za nieumyślne spowodowanie wypadku. Nie wykazał też w sądzie, że żałuje popełnionego czynu, okazując wielokrotnie niechęć do pokrzywdzonego. Czasami podczas tej rozprawy można było sądzić, że oskarżony celowo doprowadził do wypadku. Wysoki Sądzie! Wnioskuję o uznanie oskarżonego za winnego nieumyślnego naruszenia zasad bezpieczeństwa w ruchu drogowym oraz spowodowania przez to uszkodzenia ciała pokrzywdzonego Krzysztofa Rutkowskiego, to jest o czyn opisany w artykule 177 paragraf 1 kodeksu karnego i domagam się kary jednego roku pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem na dwa lata oraz zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych na dwa lata.

SĘDZIA PRZEWODNICZĄCY Głos ma pan mecenas.

OBROŃCA Wysoki Sądzie! Dla wszystkich, którzy wsłuchali się w zeznania świadków, jest rzeczą jasną, że czyn, którego popełnienie zarzuca się oskarżonemu, był nieszczęśliwym wypadkiem. Nie mamy podstaw, aby przypuszczać, że oskarżony nie zachował szczególnej ostrożności podczas wyjeżdżania z parkingu. Nie jest tu bez znaczenia fakt, że rower, którym poruszał się tego fatalnego wieczoru pokrzywdzony, nie miał przedniego oświetlenia, co utrudniało jego dostrzeżenie w zapadających już ciemnościach. Wysoki Sądzie! Chciałbym przypomnieć, że oskarżony natychmiast udzielił pomocy pokrzywdzonemu, a że jest lekarzem, była to pomoc w pełni fachowa. Dokumenty przytoczone przez Wysoki Sąd wskazują jednoznacznie, że oskarżony cieszy się doskonałą opinią jako lekarz, a wszyscy mogliśmy się też przekonać, że jest dobrym ojcem. Wysoki Sądzie! Jak stwierdza opinia wydana przez Okręgową Izbę Lekarską w Radomiu, samochód nie jest dla oskarżonego przedmiotem luksusowym, ale narzędziem pracy. Bez niego wielu pacjentów z małych wiosek podradomskich zostanie pozbawionych opieki lekarskiej. Biorąc to wszystko pod uwagę, proszę o zwolnienie oskarżonego z zarzutu nieumyślnego naruszenia zasad bezpieczeństwa w ruchu drogowym i wnioskuję o uniewinnienie go.

SĘDZIA PRZEWODNICZĄCY Czy oskarżony chce skorzystać z prawa do ostatniego słowa?

OSKARŻONY Tak, Wysoki Sądzie. Nie czuję się winny zarzucanych mi czynów i nie mogę zrozumieć, dlaczego znajduję się na ławie oskarżonych, podczas gdy osoby, które świadomie krzywdzą innych, na przykład publikując w prasie plotki o uczciwych obywatelach, pozostają bezkarne. Cały ten proces, podobnie jak oszczercze artykuły w „Głosie Radomia", zniszczy moją reputację wśród chorych, nie mówiąc już o stresach, jakie przeżywa moja córeczka ciągana po sądach. Nie kłócę się ze swoją córką i nie byłem zdenerwowany wsiadając do samochodu tego pechowego dnia, kiedy doszło do wypadku. Dlatego też proszę Wysoki Sąd o uniewinnienie.

SĘDZIA PRZEWODNICZĄCY Sąd udaje się na naradę. Ogłaszam półgodzinną przerwę.

Podczas opuszczania sali rozpraw przez skład sędziowski wszyscy wstają.

Następuje przerwa na naradę.

PROTOKOLANT Proszę wstać, sąd idzie!

Wszyscy wstają.

SĘDZIA PRZEWODNICZĄCY Sąd ogłosi wyrok.

Sędzia przewodniczący odczytuje wyrok, a następnie wygłasza krótkie uzasadnienie.

MATERIAŁ POMOCNICZY NR 2

Wskazówki do gry symulacyjnej „proces karny"

Podczas symulacji skład sędziowski tworzą trzy osoby: sędzia przewodniczący (jest nim sędzia zawodowy) i dwaj ławnicy. Po wypowiedzeniu przez sędziego przewodniczącego formuły „sąd udaje się na naradę" skład sędziowski ma piętnaście minut na wydanie wyroku w drodze głosowania. Ustala się oddzielnie następujące elementy wyroku:

- **winę oskarżonego** (oskarżony może być uznany za winnego stawianych mu zarzutów lub zostać uniewinniony);
- **tzw. kwalifikację prawną czynu** (to znaczy ustala się, czy oskarżony popełnił czyn, który opisany jest w artykule kodeksu karnego, na który powołał się prokurator w akcie oskarżenia, czy też lepiej opisuje ten czyn inny artykuł);
- **karę** (jeśli sąd uzna, że oskarżony jest winny zarzucanego mu czynu, ustala karę za jego popełnienie, lub jeśli uzna, że czyn popełniony przez oskarżonego nie jest groźny, może zrezygnować z wymierzania kary umarzając postępowanie sądowe).

W ustaleniu wyroku pomogą materiały pomocnicze: **nr 3** (zawiera artykuł kodeksu karnego dotyczący zdarzenia opisanego w symulacji), **nr 4** (zawiera możliwości wyboru, jaki stoi przed składem sędziowskim odnośnie winy i kary oskarżonego).

Następnie, wykorzystując materiał pomocniczy **nr 5** (zawiera przykładowe sentencje wyroku w zależności od uznania winy oskarżonego oraz rodzaju i sposobu egzekwowania kary), skład sędziowski jest zobowiązany napisać wyrok i przygotować jego ustne uzasadnienie.

Uwaga: *Jeśli między członkami składu sędziowskiego pojawi się istotna różnica zdań, to wówczas propozycję najmniej korzystną dla oskarżonego przyłącza się do jej najbliższej (jeśli np. jedna osoba zażąda kary 3 lat pozbawienia wolności, druga 2, a trzecia 1 roku, to propozycję najmniej korzystną dla oskarżonego, tj. 3 lata, dołącza się do jej najbliższej, czyli 2 lat — w tym wypadku oskarżony zostałby skazany na 2 lata pozbawienia wolności).*

MATERIAŁ POMOCNICZY NR 3

Kodeks karny (fragmenty)

Art. 177 § 1. Kto, naruszając, chociażby nieumyślnie, zasady bezpieczeństwa w ruchu lądowym, wodnym lub powietrznym, powoduje nieumyślnie wypadek, w którym inna osoba odniosła obrażenia ciała określone w art. 157 § 1 [nie będące ciężkim uszczerbkiem na zdrowiu], podlega karze pozbawienia wolności do lat 3.

MATERIAŁ POMOCNICZY NR 4

Jaki wybór ma skład sędziowski wydając wyrok?

1. **Uniewinnienie oskarżonego** — jeśli skład sędziowski dojdzie do wniosku, że oskarżony nie popełnił zarzucanego mu czynu.
2. **Umorzenie postępowania sądowego** — jeśli skład sędziowski dojdzie do wniosku, że oskarżony jest winny, ponieważ popełnił zarzucany mu czyn, ale nie jest to czyn poważny (w ję-

zyku prawniczym używa się określenia „stopień niebezpieczeństwa społecznego czynu jest znikomy"). Umorzenie powoduje, że oskarżony nie ponosi żadnej kary.

3. **Warunkowe umorzenie postępowania sądowego** — różni się od poprzednio opisanego tym, że sąd wyznacza oskarżonemu pewne warunki, które muszą zostać spełnione, aby mógł on uniknąć kary. Warunki te to na przykład przeproszenie pokrzywdzonego, naprawienie wyrządzonej szkody lub wykonanie jakiejś pracy na rzecz środowiska. Sąd ustala czas, w jakim oskarżony musi spełnić wymienione warunki. Wynosi on od jednego roku do dwóch lat. Jeśli w tym czasie oskarżony popełni przestępstwo, sprawa zostaje wznowiona i oskarżony nie może uniknąć kary. Warunkowe umorzenie stosuje się wobec osób, które nie były karane przez sąd i mają pozytywną opinię w miejscu pracy i zamieszkania.
4. **Uznanie oskarżonego za winnego zarzucanych mu czynów i ukaranie go** — jeśli skład sędziowski dojdzie do wniosku, że oskarżony popełnił zarzucany mu czyn, a nie uzna za stosowne umorzyć lub warunkowo umorzyć postępowania sądowego. Upraszczając sprawę można przyjąć, że w przypadku opisanym w scenariuszu skład sędziowski może skazać oskarżonego na następujące kary:
   - karę pozbawienia wolności do lat 3 — wykonanie tej kary może być bezwzględne (oskarżony idzie do więzienia na czas ustalony w wyroku) lub warunkowo zawieszone, jeśli kara nie jest wyższa niż 2 lata pozbawienia wolności (oskarżonemu wyznacza się pewne warunki do spełnienia, np. przeproszenie pokrzywdzonego, naprawienie wyrządzonych szkód oraz czas, w jakim warunki te muszą zostać spełnione — od 2 do 5 lat; jeśli w tym czasie oskarżony nie spełni nałożonych na niego warunków, to trafia do więzienia; warunkowe zawieszenie kary stosowane jest wobec osób, które nie były wcześniej karane i mają dobrą opinię w miejscu pracy i zamieszkania);
   - karę zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych od 1 roku do 10 lat — jest to tak zwana kara dodatkowa.

Ustalając wysokość kary, skład sędziowski powinien brać pod uwagę okoliczności obciążające oskarżonego i przemawiające na jego korzyść:

OKOLICZNOŚCI OBCIĄŻAJĄCE:

- duża szkoda wyrządzona na skutek przestępstwa;
- duża korzyść odniesiona przez osobę, która popełniła przestępstwo;
- wyrządzenie szczególnie dotkliwej krzywdy osobie, która jest ofiarą przestępstwa;
- brutalny sposób działania przestępcy;
- wcześniejsze zaplanowanie przestępstwa;
- wyrządzenie krzywdy dziecku lub wspólne z dzieckiem popełnienie przestępstwa;
- nietrzeźwość w chwili popełnienia przestępstwa;
- uprzednia karalność osoby, która popełniła przestępstwo, zła opinia o tej osobie w środowisku, w którym żyje.

OKOLICZNOŚCI ŁAGODZĄCE:

- niezbyt wielka szkoda wyrządzona na skutek przestępstwa;
- niewielkie korzyści odniesione przez osobę, która popełniła przestępstwo;
- nie zaplanowany, przypadkowy charakter działania;
- dokonanie przestępstwa na skutek prowokacji ze strony ofiary;
- działanie pod wpływem trudnych warunków życiowych;
- naprawienie wyrządzonej szkody z własnej inicjatywy;
- przyznanie się do popełnienia przestępstwa;
- okazanie skruchy, uzyskanie przebaczenia od ofiary;
- pomaganie policji i sądowi w wyjaśnieniu okoliczności, w jakich zostało popełnione przestępstwo;
- dotychczasowa niekaralność i młody (lub podeszły) wiek osoby, która popełniła przestępstwo.

MATERIAŁ POMOCNICZY NR 5

Wzory sentencji wyroków

1. *Wspólna część wstępna:*

Sygnatura akt K I 813/98

WYROK
w imieniu Rzeczypospolitej Polskiej

dn. 19 listopada 1998

Sąd Rejonowy w Radomiu, Wydział II Karny w składzie następującym:
Przewodniczący Sędzia Sądu Rejonowego: .....
Ławnicy: .....
Protokolant: .....

po rozpoznaniu w dniu 19 listopada 1998 roku w Radomiu sprawy z oskarżenia Prokuratury Rejonowej w Radomiu przeciwko Grzegorzowi Markiewiczowi o nieumyślne naruszenie zasad bezpieczeństwa w ruchu lądowym, tj. o czyn z artykułu 177 § 1 kodeksu karnego…

2. *Ciąg dalszy w przypadku umorzenia postępowania:*

uznaje go za winnego zarzucanego mu czynu i na podstawie artykułu 66 kodeksu karnego umarza postępowanie sądowe z powodu znikomego niebezpieczeństwa społecznego czynu…

3. *Ciąg dalszy w przypadku warunkowego umorzenia postępowania sądowego:*

uznaje go za winnego zarzucanego mu czynu i na podstawie artykułu 66 kodeksu karnego umarza postępowanie sądowe z powodu znikomego niebezpieczeństwa społecznego czynu. Jednocześnie na podstawie artykułu 67 kodeksu karnego sąd zobowiązuje oskarżonego do spełnienia następujących warunków zawieszenia: .....
Na podstawie artykułu 67 kodeksu karnego sąd ustala okres próbny na czas: .....

4. *Ciąg dalszy w przypadku uznania oskarżonego za winnego i ustalenia bezwzględnego wykonania kary (bez zawieszenia):*

uznaje go za winnego zarzucanego mu czynu i orzeka w stosunku do niego karę pozbawienia wolności na okres ..... (podać liczbę miesięcy lub lat) oraz tytułem kary dodatkowej zakaz prowadzenia pojazdów mechanicznych na okres ..... lat.

5. *Ciąg dalszy w przypadku uznania oskarżonego za winnego i ustalenia warunkowego zawieszenia wykonania kary:*

uznaje go za winnego zarzucanego mu czynu i orzeka w stosunku do niego karę pozbawienia wolności na okres ..... (podać liczbę miesięcy lub lat) oraz tytułem kary dodatkowej zakaz prowadzenia pojazdów mechanicznych na okres ..... lat. Jednocześnie na podstawie artykułu 69 kodeksu karnego sąd warunkowo zawiesza wykonanie kary. Na podstawie artykułu 72 kodeksu karnego sąd zobowiązuje oskarżonego do spełnienia następujących warunków .....
Na podstawie artykułu 70 kodeksu karnego sąd orzeka okres warunkowego zawieszenia kary na ..... lat.

6. *Wspólne zakończenie:*

Wyrok nie jest prawomocny i podlega zaskarżeniu w ciągu dwóch tygodni od wręczenia stronie skarżącej wyroku z uzasadnieniem za pośrednictwem tutejszego sądu.

MATERIAŁ POMOCNICZY NR 6
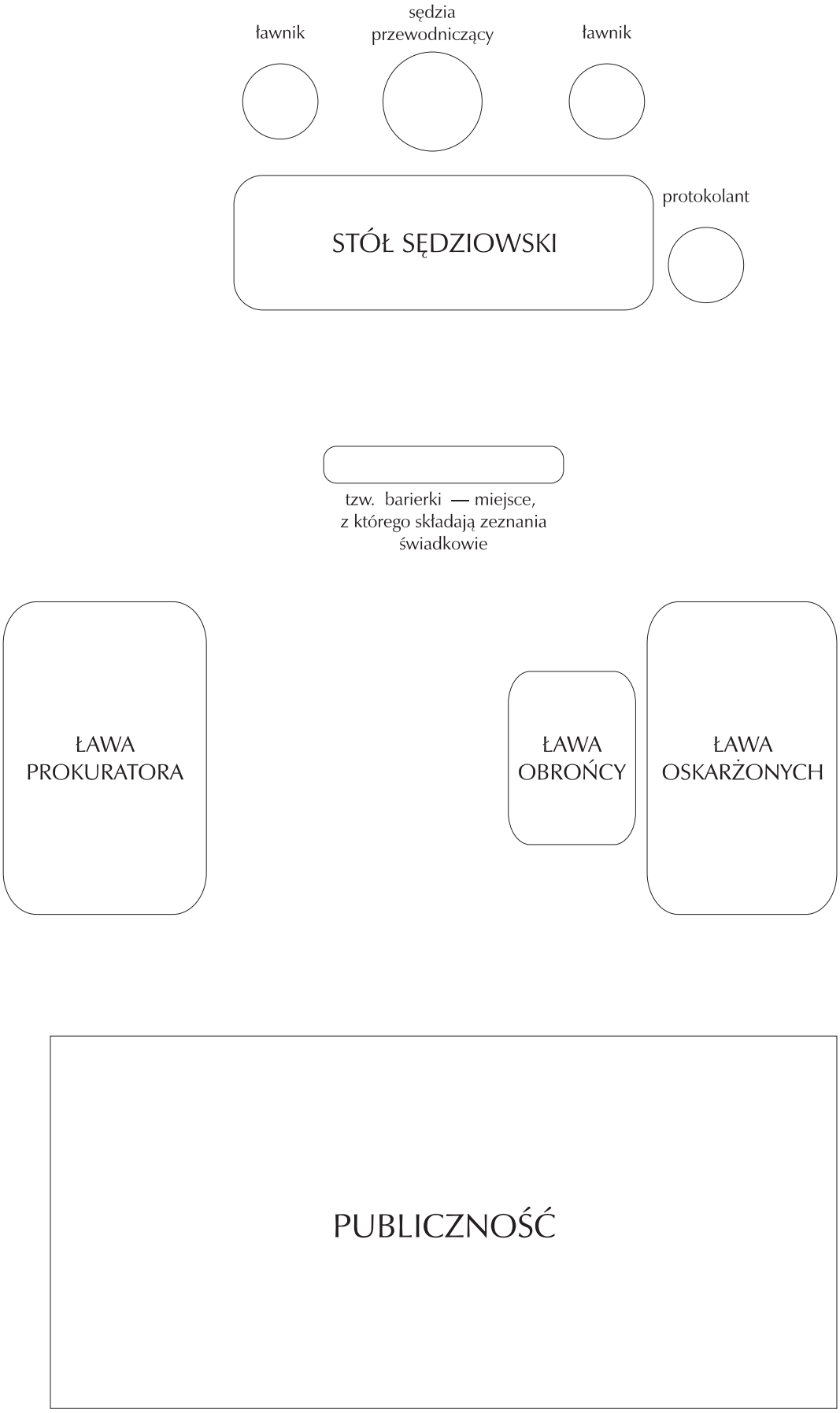
Wygląd sali rozpraw